

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ
ЦЕНТР ІСТОРИЧНИХ СТУДІЙ З БОГЕМІСТИКИ І СЛОВАКІСТИКИ**

**Ужгородські чеські наукові читання:
історія, культура, політика, право**

Науковий збірник

**30 травня 2013 року
м. Ужгород**

Поліграфцентр «Ліра», 2013

ББК 63.3(4УКР-43АК)

УДК 94(477.87)

У-33

Редакційна колегія:

Співголови:

Лендьел Мирослава, доктор політичних наук;

Ліхтей Ігор, кандидат історичних наук.

Відповідальний секретар:

Стряпко Антоніна, кандидат політичних наук.

Члени редколегії:

Віднянський Степан, доктор історичних наук;

Вовканич Іван, доктор історичних наук;

Кіш Єва, доктор історичних наук;

Кірсенко Михайло, доктор історичних наук;

Лемак Василь, доктор юридичних наук;

Мандрик Іван, доктор історичних наук;

Мітряєва Світлана Іванівна, кандидат історичних наук;

Палінчак Микола, кандидат історичних наук;

Пелін Олександр, кандидат філософських наук;

Приходько Володимир, доктор економічних наук;

Шніцер Ігор, кандидат історичних наук.

*В оформленні використано акварель народного художника України
Василя Скакандія із серії «Празькі етюди».*

*Матеріали публікуються в авторській редакції.
Автори статей несуть повну відповідальність
за достовірність наведених фактів, цитат, дат, географічних назв,
власних імен та інших відомостей.*

ISBN 978-617-596-132-2

© Науково-дослідний інститут Центральної Європи ДВНЗ "УжНУ", 2013

© Центр історичних студій з богемістики і словакістики ДВНЗ "УжНУ", 2013

© Автори статей, 2013

© Лендьел М.О., Ліхтей І.М., Стряпко А.Д.,
упорядкування, 2013

© Поліграфіцентр «Ліра», 2013

ЗМІСТ

ЧЕХІЯ: ПОГЛЯД З УКРАЇНИ (*Лендєл Мирослава, Ліхтей Ігор*).....6

**І МИНУЛЕ: ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА ЧЕСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ,
ПЕРШОЇ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ТА
СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ**..... 10

Волошин Тетяна, Поп Дмитро. ВЕЛИКА МОРАВІЯ – КОЛИСКА СЛОВ'ЯНСЬКОГО ХРИСТІЯНСТВА..... 10

Мокрянин Діана. ПОЛІТИЧНІ ЗМІНИ У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ Х СТ. ТА ЇХ ВПЛИВ НА ХАРАКТЕР ЧЕСЬКО-ШМЕЦЬКИХ ВІДНОСИН 18

Прохненко Ігор. ЗНАХІДКИ ЛОШТИЦЬКОГО ПОСУДУ НА РУЇНАХ КОРОЛЕВСЬКОГО ЗАМКУ 32

Пешек Павло. ЯН ЕЙСПЕР І ВИВЧЕННЯ СТАРОЖИТНОСТЕЙ ЗАКАРПАТТЯ 40

Діхачев Ігор. РЕЛЕГІЄТВО БРАНДЕНБУРЗЬКОГО МАРКГРАФА ОТТОНА V ДОВІГОГО НАД СПАДКОЄМЦЕМ ЧЕСЬКОГО ТРОНУ ВАЦЛАВОМ (1278–1283) 46

Андрусяк Ярослав. РОЛЬ ЧЕСЬКОГО ДВОРЯНСТВА У ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОМУ ПРОТИСТОЯННІ МІЖ ВЛАДИСЛАВОМ II ЯГЕЛЛОНОМ ТА МАТЯШЕМ КОРВІНОМ У 1471–1475 РР. 62

Товтис Яна. ОБРАННЯ ФЕРДИНАНДА I ГАБСБУРГА ЧЕСЬКИМ КОРОЛЕМ..... 68

Матяш Світлана. СЕЙМ 1608 Р. В КОРОНІ СВ. ВАЦЛАВА ЯК ПРИКЛАД МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ..... 73

Нагірняк Тетяна. СТАНОВИЩЕ І СТАТУС ШЛЯХТИ ЧЕХІЇ ЗА ТИТУЛАТУРОЮ ДО І ПІСЛЯ БІЛОЇ ГОРИ 84

Керецман Надія. УКРАЇНСЬКА МУЗИКА В ЧЕХІЇ (ОСТАННЯ ТРЕТИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)..... 98

Кірсенко Михайло. ТОМАШ ҐАРИК МАСАРИК І ПЕРША ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ПОЛІТИЧНА ЕМІГРАЦІЯ 107

Полянська Олена. ПОГЛЯДИ ЕДВАРДА БЕНЕША НА ЗАСАДНИЧІ ПРИНЦИПИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІГИ НАЦІЙ .. 113

Шніцер Ігор. ЗАКОН ПРО ФЕДЕРАЛІЗАЦІЮ ЧССР
ВІД 1968 РОКУ ЯК СПРОБА ВРЕГУЛЮВАННЯ
ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКИХ ПРОТИРІЧ У ДЕРЖАВІ 121

Віднянський Степан. ЧЕХИ В УКРАЇНІ (МАТЕРІАЛИ З
«ЕНЦИКЛОПЕДІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»: У 10 Т. – ТТ. 9,10. –
К., 2012-2013)..... 127

2. СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ: СОЦІУМ, ПРАВО, ПОЛІТИКА, ЗОВНІШНІ ВІДНОСИНИ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ.....133

Лемак Василь. ПРАВОВА РЕФОРМА В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ:
УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ 133

Марадик Наталія. ВПЛИВ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА
ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В ЧЕСЬКІЙ
РЕСПУБЛІЦІ 140

Ключкович Анатолій. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПАРТІЙНИХ
СИСТЕМ ЧЕХІЇ ТА СЛОВАЧЧИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ:
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ 148

Стряпко Антоніна. ПЕРШІ ПРЯМІ ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ
В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ 2013 РОКУ ТА АНАЛІЗ ПЕРШИХ
100 ДНІВ ПРЕЗИДЕНТСТВА МІЛОША ЗЕМАНА 155

Стряпко Іван. ДОСВІД АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ ЧЕХІЇ 163

Лендзель Мирослава. СПЕЦИФІКА МІСЦЕВОГО
ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ:
ЛОКАЛЬНЕ Є ПРЕКРАСНИМ!..... 169

Палінчак Микола. ВЗАЄМИНИ ДЕРЖАВИ І ЦЕРКВИ В ЧЕСЬКІЙ
РЕСПУБЛІЦІ 178

Токар Маріан. РОЗГАЛУЖЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ЗАКАРПАТТЯ ЯК ПРОЯВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В
ПЕРШІЙ ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ 189

Навлещин Любов. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ПРІОРИТЕТИ
ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ..... 196

Волощук Сергій. ДОСВІД УЧАСТІ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ
В ДІЯЛЬНОСТІ НАТО 206

Ключівський Юрій. ДОСВІД ЧЕХІЇ У РОЗБУДОВІ
ІНФОРМАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНИХ ПІДВАЛИН СПРІЯННЯ
ТУРИЗМУ 215

Корсак Роман. ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖДЕРЖАВНОЇ СПІВПРАЦІ
УКРАЇНИ ТА ЧЕХІЇ В ПРАЦЯХ ЗАРУБІЖНИХ ВЧЕНИХ
(ПОЧ.ХХІ СТ.)..... 222

Вовканич Іван, Андрейко Віталій. ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ
ЧЕСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ В УКРАЇНІ..... 231

Зап Михайло. ФОРМУВАННЯ БІЛАТЕРАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ
МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЧЕСЬКОЮ РЕСПУБЛІКОЮ В КУЛЬТУРНО-
ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ: ДОСВІД ЗАКАРПАТТЯ 242

Лукиш Олег. ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА, ПРОГРАМА СХІДНОГО
ПАРТНЕРСТВА ТА УКРАЇНСЬКІ РЕФОРМИ..... 249

АНОТАЦІЇ 255

РОЛЬ ЧЕСЬКОГО ДВОРЯНСТВА У ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОМУ ПРОТИСТОЯННІ МІЖ ВЛАДИСЛАВОМ II ЯГЕЛЛОНОМ ТА МАТЯШЕМ КОРВІНОМ У 1471–1475 РР.

Протягом 1471 – 1475 рр. відбувалася військово-політична боротьба за чеські землі між королями Владиславом II Ягеллоном і Матяшем Корвіном. Чимала роль у цьому протистоянні належала впливовому чеському дворянству. Після низки з'їздів був досягнутий компроміс і встановлено довгоочікуване перемир'я. Владислав II, як спадкоємець чеського трону мав виплатити 400 тисяч дукатів Матяшу Корвіну чи його нащадкам за Моравію, Силезію та обидві Лужиці.

Ключові слова: Владислав II Ягеллон, Матяш Корвін, чеське дворянство, чеські землі, Моравія.

У зарубіжній історіографії ця проблема розглядається в контексті висвітлення зовнішньо та внутрішньополітичних подій. Вивченням займалися такі дослідники, як Ф.Палацький [16], Й.Мацек [14; 15], П.Чорней, М.Бартлова [20] та інші. Що ж стосується ролі дворянства в цьому питанні, то воно потребує висвітлення. Відмітимо, що в українській історичній науці практично відсутні дослідження з даної проблеми.

Станом на 1471 р. Чеське королівство включало в себе територію Чехії та частини Моравії. Щодо Силезії, обох Лужиць (Верхньої і Нижньої), а також іншої частини Моравії, то вони входили до складу Угорського королівства на чолі з королем Матяшем Корвіном (1458–1490).

Смерть короля Іржі з Подебрад (1458–1471) призвела до боротьби за чеський престол. Після тривалих переговорних процесів 27 травня 1471 р. чеське дворянство обрало королем Владислава II Ягеллона [1, с.130; 2, с.336; 3, с.128; 4, с.226; 5, с.195; 6, с.159].

Політична нестабільність, постійні заворушення і війни, важка економічна ситуація, змусила чеське дворянство відреагувати. Йшлося про об'єднання всіх чеських земель під владою династії Ягеллонів. Високі збори податків викликали серед панів, рицарів та духовенства (Силезії, Лужиць і Моравії) невдоволення королем Матяшем Корвіном. Також, вищі стани по-

нинні були забезпечувати Матяша Корвіна коштами для ведення війн. Проблему ускладнювали і постійні набіги турків з південної частини Угорщини.

Рух дворян проти Матяша Корвіна очолив Ян Вітез (1408–1471) – архієпископ Естергомський. Він провів переговори з імператором Фрідріхом IV (1440–1493) і польським королем Казимиром IV (1447–1492) з метою підписання угоди про війну з Матяшем Корвіном і вигнання останнього з чеських та угорських земель. Більшість панів і рицарів підтримали пропозицію Яна Вітеза і виразили бажання, щоб на угорський трон був запрошений син польського короля Казимира IV, а саме Казимир Святий (1458–1484) [16, s.44-45; 7, s.298].

Казимир IV погодився підтримати ініціативу Яна Вітеза і 20 вересня 1471 р. видав маніфест в якому Матяша Корвіна було звинувачено в узурпації та оголошено йому війну. В похід на Угорське королівство було організовано 12 тисячне військо, очолене Казимиром Святим, До цієї армії з Чехії приєдналося ще 3 тис. вояків, якими командував Павол Ясенскі. Військові дії тривали до грудня 1471 р. Після ряду невдач поляків 19 грудня 1471 р. між Матяшем Корвіном і Яном Вітезом відбулися переговори в Естергомі. В результаті, було укладено угоду, згідно з якою Ян Вітез зобов'язувався допомогти у вигнанні поляків. Відмітимо, що польське військо до січня 1472 р. покинуло територію Угорського королівства. Свідченням цього є лист короля Матяш Корвіна найвищому гетьманові Моравії Зденекві з Штернберка (1420–1476) [11, s.179-180; 12, s.49; 16, s.46].

Важливий факт, що Матяша Корвіна підтримував Папа Римський, який вбачав у ньому силу здатну зупинити просування турків углиб Європи та протистояти чашникам [16, s.46].

Слід відзначити, що з 16 вересня 1471 р. по 20 травня 1472 р. в Празі відбулися з'їзди чеських станів, але про їх перебіг повідомлень фактично нема. Цікавим є документ, в якому король Владислав II закликає представників міста Градіште на з'їзд до Праги. Відомо, що на одному з таких з'їздів було підготовлено письмові відповіді Папі Римському і Матяшу Корвіну. В них зазначалося, що чеське дворянство не хоче бачити королем Матяша Корвіна і т.д. [16, s.47–48].

Ватикан, занепокоєний турецькими набігами, проводив політику примирення всіх королів Європи з метою створення антитурецької коаліції. Для цієї місії було призначено чотирьох папських легатів. Один із легатів Маркус Барбов був відправлений до Угорщини [16, s.52-53].

Про перебування легата в Угорщині, Польщі та Чехії відомостей мало. Його діяльність була спрямована на проведення переговорів. Так, на з'їзді в Німецькому Броді 10 червня 1472 р. було встановлено, що на всіх чеських землях мають бути призначені уповноважені особи від королів

Владислава II та Матяша Корвіна, які мають у майбутньому розв'язувати всі спірні питання, що виникатимуть між угорськими та чеськими станами (угода мала дію до 1 травня 1473 р.). Подальші питання мали бути вирішені 15 червня 1473 р. на з'їзді у Празі. Відмітимо, що Владислав II 8 червня 1473 р. підписав документ з'їзду, а щодо Матяша Корвіна, то він висловив невдоволення і стверджував, що його королівські вповноваження в повній мірі недогримані [16, s.54–55; 17, s.10].

Також, легатові за сприяння чеського дворянства, вдалося домовитись про з'їзд призначений на 29 вересня 1473 р. у м. Ніса. На Ніському з'їзді було запропоновано Казимирові IV і Владиславу II видати Матяшеві Корвіну за дружину доньку Казимира IV Ядвігу Ягеллон (1457–1502). Натомість у випадку смерті Матяша Корвіна землі Силезії, Моравії і Лужиць за певну виплату будуть повернуті під владу чеського короля. Зауважимо, що підписана угода була двосторонньою, але не зовсім виражала інтереси чеського дворянства [16, s.59–60; 17, s.10].

Наступний Бенешовський з'їзд розпочався 28 травня 1473 р. і проходив в умова епідемії мору [15, s.319]. Саме тому учасники з'їзду роз'їхалися 9 червня 1473 р., підписавши лише декілька домовленостей. На цьому з'їзді вдалося офіційно встановити перемир'я до 28 вересня 1474 р. і підтвердити рішення Ніського з'їзду [17, s.10; 19, s.231; 22, s.460-470].

На з'їзд Олавський, що проходив 13 вересня 1473 р. Матяш Корвін не прибув [8, s.125]. Свідченням цього є документ з якого випливає, що у війську Матяша Корвіна були проблеми, а саме з виплатою коштів за службу. З'їзд відбувався більше в суперечках, ніж в переговорах. Фактично 27 вересня 1473 р. переговори завершилися. Рішення Ніського з'їзду було розірвано і невизнано. Щодо рішення з'їзду Бенешовського, то ніхто гарантій перемир'я не давав [17, s.11].

Слід звернути увагу і на більш локальні проблеми. Зі встановленням земських керівників, територія (Осецку та містечко Духцов) якою стала керувати королева Йоганна з Рожміталя (1432–1475) замість свого малолітнього сина, була передана князям Саксонським. На ці дії вроцлавські князі 11 грудня 1473 р. уклали угоду з угорцями за якою обіцяли визнати Матяша Корвіна королем та курфюрстом Чехії, як тільки отримають лист зі згодою імператора [16, s.67].

Імператор Фрідріх IV вимагав, щоб як Казимир IV так і Владислав II стали його союзниками у боротьбі проти Матяша Корвіна. Нарешті з 11 по 13 березня 1474 р. було підписано договір про співпрацю і спільні військові дії, а Владислава II визнано за короля і курфюрста Чехії [10, s.206; 17, s.11].

Незабаром почалися міжусобиці між панами Силезії. Одних підтримав Матяш Корвін, інших Казимир IV. Також виникали суперечки між при-

князьками Владислава II. Військові дії розпочалися влітку 1474 р. Матяш Корвін вторгся з військом в Моравію. У зв'язку з цим у Петркове чеське дворянство зібрало з'їзд з метою отримання коштів від Владислава II у розмірі 24 тис. золотих для війни з Матяшем Корвіном [13, s.354].

Той факт, що війна ведена Матяшем Корвіном в Моравії та Чехії не була підтримана чеськими панами послаблювала його позиції. Зауважимо, що на боці Владислава II виступила королева Йоганна. Вона листом повідомила про це Арношта та Альбрехта Саксонських і просила їх підтримати Владислава II. Відмітимо, що Матяш Корвін на цей час мав дуже мало війська, тому погоджувався на переговори з Казимиром IV. Матяш Корвін обіцяв відмовитись від земель Чеської корони, натомість заміж за нього мали видати Ядвігу [16, s.70; 20, s.410-415].

У цій вигідній для себе ситуації чеські та польські військово-начальники не зуміли ані здобути нових міст на чужій території, ані нових союзників. Щодо Казимира IV і Владислава II, то вони виявились слабкими стратегами. Матяш Корвін маючи мале військо, але добре озброєне і оплачене (це були найманці так звана «чорна рота») воювало ліпше.

Польське військо 26 листопада 1474 р. перейшовши границю Силезії захопило і спалило м. Росенберк. У єдиній битві на полі біля Жвановіц 12 жовтня 1474 р. військо Матяша Корвіна при нерівних силах зазнало поразки і відступило до Вроцлава. Матяш Корвін 6 листопада 1474 р. погодився на переговори. Три королі (Матяш Корвін, Казимир IV та Владислав II) з своїми радами і підлеглими зібралися 16 листопада 1474 р. на полі біля великого Мухобору. Відомо, що 19 листопада 1474 р. чесько-польські війська почали відступ, також є повідомлення, що Матяш Корвін 30 листопада та 4 грудня 1474 р. написав листи панам Будейовським і Хебським про підписання перемир'я [6, s.159; 9, s.121-130; 16, s.71-75].

Запис Вратиславського з'їзду містить 26 розділів. В них зазначалося: перемир'я встановлено з 8 грудня 1474 р. по 25 травня 1477 р.; імператор Фрідріх IV мав на протязі 13 тижнів приєднатися до цього договору; домовленості мали дію і між Казимиром IV та Матяшем Корвіном; всім полоненим оголошувалася амністія; на 15 січня 1475 р. призначено з'їзд у Празі для обрання земських керівників і обговорення питання про повернення замків захоплених під час військових дій; сторони мають визначити шкоди, які завдали і які було їм завдано у ході війни; відразу після з'їзду чотирьом панам Зденеківі з Штернберка, Вацлавові з Босковіц, Вілемові Рабському та Петрові Кдулінцові має бути повідомлено про призначення у Силезію 15 осіб від короля Владислава II та 5 осіб від Матяша Корвіна; всі укріплення протягом 14 днів мають бути знищені, а старі замки в цей період не мають права бути відбудовані; якщо хтось порушить угоду то всі сторони мають

виступити проти порушника; на території Чехії та Моравії встановлять ще по 2 земських керівника; всі стани зобов'язані підписати ці домовленості до 20 січня 1474 р.; згідно Бенешовського з'їзду має бути встановлено 2 гетьмани у Чехії (з обох сторін по одному); ці домовленості не мають перешкоджати старим угодам між Угорським та Польським королівствами [14, s.201-205; 16, s.78; 20, s.415-418].

За 8 розділом король Матяш Корвін призначив 5-ьох, а Владислав II 15-ть уповноважених осіб для управління чеськими землями. Імператор Фрідріх IV письмовою згодою приєднався до цього перемир'я.

Великий з'їзд призначений до Праги на 15 січня 1475 р. не почався вчасно. Єдині відомості про цей з'їзд подає історик Ян Длугош [18, s.223-224]. На з'їзді було встановлено, що Владиславу II Ягеллону мають належати Чехія, обидві Лужиці і два князівства в Силезії, а саме Свідніцьке і Яворське, щодо Матяша Корвіна, то йому перейде вся Моравія з іншою частиною Силезії. На випадок смерті Матяша Корвіна без законного спадкоємця все має перейти Владиславу II. В разі появи кровного спадкоємця, Владислав II має виплатити за ці землі 200 тис. золотих. Якщо ж помре Владислав II, то договір матиме зворотню дію на користь Матяша Корвіна з єдиним винятком, а саме єпископство Оломоуцьке має залишатися під владою чеського короля [16, s.79-80; 20, s.418-421; 21, s.153].

Отже, був досягнутий компроміс і встановлено довгоочікуване перемир'я. На цьому військово-політичні протистояння між Владиславом II і Матяшем Корвіном завершилися. Офіційні відносини між королем Матяшем Корвіном та Владиславом II були встановлені 24 червня 1478 р. підписанням Оломоуцького мирного договору. Згідно з угодою, Владислав II як спадкоємець чеського трону мав виплатити 400 тисяч дукатів Матяшу Корвіну чи його нащадкам за Моравію, Силезію та обидві Лужиці. Чимала роль у підписанні угоди належала чеському дворянству, яке насамперед відстоювало власні інтереси і рухалося до встановлення на чеських землях стапової монархії.

Список використаних джерел:

1. Андрусак Я. Польсько-Угорське протистояння на Кутногорському з'їзді 1471 року та позиція чеського дворянства // Наукові записки Тернопільського національного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Історія / Я. Андрусак. – Тернопіль, 2009. – Вип. 1. – С.125-131.
2. Дворнік Ф. Слов'яни в європейській історії та цивілізації / Ф. Дворнік. – К., 2005. – 494 с.
3. *История Венгрии* / Под ред. В. П. Шушарина, Р. А. Авербух, Т. М. Исламов, Ю. А. Писарев, М. М. Смирин. - М., 1956. - Т. I. - 643 с.

4. *История Польши / Под ред. В. Д. Королюка, И. С. Миллера, П. Н. Третьякова. - М., 1954. - Т. I. - 577 с.*
5. *История Чехословакии / Под ред. Г. Э. Санчука, П. Н. Третьякова. - М., 1956. - Т. I. - 411 с.*
6. *Československé dějiny v datech. - Praha, 1986. - 714 s.*
7. *Československá vlastivěda. Dějiny / Bohumil Janda. - Praha, 1932. - Díl IV. - 638 s.*
8. *Chaloupecký V. Středověké listy ze Slovenska: sbírka listů a listin psaných jazykem národním z let 1426 - 1490 / V. Chaloupecký. - Praha, 1937. - 266 s.*
9. *Denis A. Konec samostatnosti České / A. Denis. - Praha, 1932. - Díl I. - 301 s.*
10. *Haas A. Archiv České koruny 1158 - 1935 / Katalog listin z let 1438 - 1526. - Praha, 1961. - 424 s.*
11. *Kníha kraľov. Panovníci v dejinách Slovenska a Slovakov / Zost. V. Segeš. - Bratislava, 1998. - 300 s.*
12. *Kráľ Matiaš Zdenkowi ze Šternberka: správu dáva, kerak wojsko Polské u Nitry z kráľowstwi wybyto bylo, nestatečně se chowawši. 1472, 18 ledna (u Lubiny) / Palacký F. (Edice pramenů (dani ed.)) Psaní česká krále Matiaše Uherského // Archiv český 6 (dani AČ). - Praha, 1872. - S. 49.*
13. *Kráľowá Johanna Jindřichowi z Rosenberka: že swoluje, aby lide probošta Drkolenskiého na rukojně propuštění byli. Na Mělniku, 24 jun. 1474 / Palacký F. (ed.) Psaní rozličných osob 1471 - 1490 // AČ 5. - Praha, 1862. - S. 354.*
14. *Macek J. Československá vlastivěda / J. Macek. - Praha, 1963. - Díl II. - 647 s.*
15. *Macek J. Jagellonský věk v českých zemích (1471 - 1526) / J. Macek. - Praha, 1992. - Díl I. - 561 s.*
16. *Palacký F. Děje národu českého v Čechách a na Moravě / F. Palacký. - Praha, 1930 - Díl V - 576 s.*
17. *Pošvář J. Politický vývoj ve Slezsku v letech 1471 - 1526 / J. Pošvář. - Opava, 1960. - 30 s.*
18. *Przedziecki A. Jan Długosz, Historiae Polonicae XII, V / A. Przedziecki. - Kraków, 1877.*
19. *Tomek V. Děje národu českého v Čechách a na Moravě do r. 1609 / V. Tomek. - Praha, 1885. - Díl I - XII. - 480 s. 370 s.*
20. *Velké dějiny zemí Koruny České (1437 - 1526) / P. Čornej, M. Bartlová. - Praha: Paseka, 2007. - Svazek VI. - 839 s.*
21. *Wiesiołowski J. W Wielko Polsce w dyplomacji Jagellonów / J. Wiesiołowski. - Wrocław - Warszawa - Kraków - Gdańsk, 1976. - 200 s.*
22. *Zápis sjezdu Nisského (1473, 24 Mart. - 25 Apr.) o prodlaužení přiměři a řaduw pokojných mezi kralowstwimi Českým, Uherským a Polským / Palacký F. (ed.) Akta werezna i snémowní w kráľowstwi Českém // AČ 4. - Praha, 1846. - S. 460-470.*